

PŘÍLOHA Č. 8
ŠVP PV
BEZPEČNĚ SPOLU V POHODĚ I V NEPOHODĚ

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Obsah

1. Právní rámec	2
2. Příprava a nástup dítěte se SVP	2
3. Seznámení ostatních rodičů a dětí o zařazení dítěte se SVP	3
4. Forma a metodika práce s dítětem se SVP	3
5. Podpůrná opatření 1. stupně	3
6. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně	4
7. Podmínky pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním a zdravotním postižením.....	4
7.1 Zásadní předpoklady úspěšného vzdělávání dětí se ŠVP	4
7.2 U dětí s tělesným postižením	5
7.3 U dětí se zrakovým postižením.....	5
7.4 U dětí se sluchovým postižením	5
7.5 U dětí s mentálním postižením.....	5
7.6 U dětí s poruchami pozornosti a vnímání (s poruchami učení a chování).....	5
7.7 U dětí s autismem.....	6
7.8 U dětí s poruchami řeči	6

1. Právní rámec

Od 1. 9. 2016 vstoupily v platnost legislativní změny v oblasti vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami (dále SVP). Vyhláška 27/ 2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nahrazuje vyhlášku č. 73/ 2005 Sb., ve znění vyhlášek 147/ 2011 Sb., a 103/ 2014 Sb.

Inkluzivní vzdělávání zdůrazňuje myšlenku rovnoprávného vzdělávání - neoddělují se děti se SVP od dětí bez nich. V jedné třídě se tak spolu vzdělávají děti zdravotně postižené, nadané, děti cizinců, děti jiného etnika i většinové společnosti.

Dle novely školského zákona par. 16 je dítě se SVP osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění či užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (dále PO), tzn. nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. PO se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. PO 1. stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení (dále ŠPZ) na základě plánu pedagogické podpory (dále PLPP). PO 2. - 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění PO do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Stanovené rámcové cíle i očekávané výstupy ŠVP jsou pro všechny děti společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými PO má pedagog na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se SVP je nejen volba vhodných vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými PO, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými PO závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno.

2. Příprava a nástup dítěte se SVP

Rodiče předají pedagogům při nástupu dítěte do MŠ veškerou potřebnou dokumentaci, osobní a zdravotní pomůcky s náležitými instrukcemi k jejich použití (i písemně). Bude vymezen prostor pro umístění pomůcek. Informace o zdravotním stavu dítěte, jeho zvláštnostech a potřebách napíše zákonní zástupci do Karty dítěte, která bude uložena na dostupném místě s ohledem na zajištění ochrany osobních dat dítěte.

Veškerý personál školy musí být seznámen se všemi omezeními, opatřeními a organizačními změnami, které nástup dítěte se SVP bude vyžadovat.

Personál školní jídelny musí být zákonnými zástupci seznámen se speciálními stravovacími návyky dítěte, případnými omezeními dítěte či potravinovými alergiemi.

Úpravy prostor budeme aktuálně přizpůsobovat konkrétnímu znevýhodnění dítěte. Ponecháme omyvatelné podlahové krytiny, koberce na hraní, podsedy. Nábytek, hračky a pomůcky jsou zabezpečeny tak, aby nedošlo ke zranění.

Při zařazení dítěte s pohybovým postižením budeme volit třídu v přízemí - možnost zajištění bezbariérového přístupu.

S rodiči lze dohodnout způsob adaptace. Dítě je postupně seznamováno s prostředím MŠ, jejími zaměstnanci, denním režimem.

Pedagogové ve třídě vyhodnocují každý den a domlouvají případné změny a postupy. A to i v případě, že je přítomen asistent pedagoga.

3. Seznámení ostatních rodičů a dětí o zařazení dítěte se SVP

Vzhledem k trendu inkluzivního vzdělávání věříme v pochopení a podporu ze strany rodičů při budování základních principů inkluze na naší MŠ. Plánujeme realizaci přednášky na téma INKLUZE (vždy dle aktuální potřeby).

Se zařazením dítěte se SVP budou rodiče ostatních dětí informováni s časovým předstihem. Budou vždy seznámeni s podmínkami, možnými omezeními i pozitivy inkluzivního vzdělávání konkrétního dítěte. Rodiče by měli s tímto krokem souhlasit a měli by mít možnost případně své dítě přeradit do jiné třídy.

Nezbytná bude i práce s třídním kolektivem - hledání způsobů, jak porozumět specifickým projevům chování kamaráda, jak pomoci, eliminace patologických jevů - rozvoj tolerance, empatie

4. Forma a metodika práce s dítětem se SVP

Potřebu PO vyhodnotí pedagog na základě pedagogické diagnostiky. Cílem je zajistit takové podmínky pro vzdělávání, které reflektují možnosti dětí, jejich potřeby ve vztahu k jejich aktuálnímu věku, rozvíjejí a podporují výchovu dětí, respektují míru nadání i dopady zdravotního stavu do jejich přípravy na školu.

5. Podpůrná opatření 1. stupně

Po konzultaci s ředitelkou školy zpracovává a vyhodnocuje pedagog PLPP. Jedná se o opatření MŠ, která mají podpořit dítě, pokud z pozorování při činnostech vyplývá, že má drobné problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, řeči, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, atd. Pro objektivní hodnocení dítěte je nezbytné dlouhodobé pozorování, rozborů prací, ale i znalost sociálního zázemí, aktuálního zdravotního stavu či rodinné situace a na základě těchto poznatků zajistit včasné nastavení adekvátních opatření, která pomohou předejít větším vzdělávacím problémům.

Cílem PO v tomto stupni je aplikovat běžně dostupné metody a formy práce, které při správné aplikaci mohou působit jako prevence případných výchovně vzdělávacích neúspěchů, např. individuální přístup, efektivní organizace práce - střídání činností s relaxací, respektování osobního tempa dítěte, používání vhodných pomůcek.

6. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně

Pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím PLPP nebyla dostačující, požádá pedagog po konzultaci s ředitelkou školy zákonného zástupce, aby navštívil ŠPZ (PPP nebo SPC), které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů;

Na základě doporučení ŠPZ zpracovává pedagog IVP, konzultuje se zákonnými zástupci dítěte, ředitelkou školy a ŠPZ nejpozději do 1 měsíce. IVP průběžně hodnotí a konzultuje jej se zákonnými zástupci, ředitelkou školy, v případě potřeby se ŠPZ

V případě PO v podobě asistenta pedagoga jej metodicky vede, úzce s ním spolupracuje při plánování činností a jejich vyhodnocení, dbá na zpracování potřebné dokumentace (zápisy v Třídní knize, vedení portfolia dítěte, konkretizovaný plán individuální práce k daným tématům)

Nemůže-li pedagog ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného PO, informuje ředitelku školy a škola po projednání se ŠPZ a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte, poskytne, po dobu nezbytně nutnou, jiné obdobné PO stejného stupně

Shledá-li pedagog po konzultaci s ředitelkou školy, že PO nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ, tedy PPP nebo SPC. Obdobně postupuje i v případě, shledá-li, že poskytovaná PO již nejsou potřebná.

Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení PO ve vzdělávání dítěte a způsobil tak dítěti obtíže při vzdělávání (protože škola sama dostatečná PO vytvořit nemůže), může se škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

7. Podmínky pro vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním a zdravotním postižením

7.1 Zásadní předpoklady úspěšného vzdělávání dětí se ŠVP

Zvážit, zda je škola schopna zajistit podmínky materiální, personální a prostorové

Zpracování kvalitního IVP, popř. PLPP podle nichž bude dítě vzděláváno

Spolupráce se ŠPZ a rodiči

Erudovanost pedagogů v oboru speciální pedagogika

Snížení počtu dětí ve třídě

Využívání vhodných didaktických a kompenzačních pomůcek

Podle míry a stupně postižení zajištění přítomnosti asistenta pedagoga

Podpora sociální adaptability a rozvíjení sociálních vztahů

Hledání přiměřených způsobů, jak zapojovat dítě do všech činností

Nácvik sebeobslužných dovedností v oblasti hygieny, stolování, oblékání s ohledem k individuálním možnostem dítěte

Zajištění psychické i fyzické pohody - odhadovat míru zátěže

Důležitý je dostatek personálu a času pro práci s dítětem

Třidu by měl řídit stabilní tým pedagogů, kteří spolu úzce spolupracují. Pedagog, který se rozhodne přijmout do péče dítě s postižením by se měl připravit na jeho vstup do kolektivu po odborné ale i osobní stránce. Měl by si ujasnit svůj přístup k lidem k postižení, snažit se odstranit předsudky nebo lítost. Svým přístupem funguje jako vzor pro děti i jejich rodiče

Zajištění podmínek pro rozvoj dílčích vývojových oblastí s ohledem k individuálním možnostem

7.2 U dětí s tělesným postižením

Zajištění bezbariérového prostředí

Vytváření podmínek pro náhradní pohybové aktivity a relaxaci s využitím vhodného tělovýchovného náčiní a nářadí

Využívání vhodných pomůcek pro rozvoj manuálních dovedností, grafomotoriky

7.3 U dětí se zrakovým postižením

Zajištění bezpečného prostředí pro maximálně možný pohyb

Rozvíjení pohybových dovedností, orientace ve známém prostředí - pocít jistoty, eliminace strachu

Dodržování zásad zrakové hygieny

Cvičení jemné motoriky

Rozvíjení smyslového vnímání ke kompenzaci oslabených zrakových funkcí

Připravit konkrétní pracovní místo v prostoru třídy s vhodným osvětlením (v případě potřeby se zvedací pracovní deskou)

7.4 U dětí se sluchovým postižením

Je zajištěna kvalitní průběžná logopedická péče

Je zajištěna těsná spolupráce s odborníky a s rodiči

Nácvik zklidnění, vědomé koncentrace pozornosti - důležité pro nácvik odezírání

Vytvářet podmínky pro odezírání - posazení dítěte tak, aby mohlo sledovat obličej pedagoga, možnost otáčet se na mluvícího, fixovat pohled dítěte na mluvícího, respektovat unavitelnost při odezírání. Při čtení nezakrývat obličej. Odezírání zhoršuje, vidí-li dítě obličej ze strany, zdola, proti světlu, s plnými ústy

Získání sociálních znalostí, zkušeností a dovedností - sluchová vada znevýhodňuje dítě v kolektivu

Dochází ke sníženému přísunu informací, komunikační bariéry

Rozvoj rozumových schopností - potřebné pro úspěšnou výstavbu mluvené řeči

Rozvoj schopnosti využívat nepoškozených smyslů, zejména zrak (odezírání) a hmat (vibrace)

Rozvoj dorozumívacích a pohybových dovedností - cvičení hrubé a jemné motoriky (využívání gest, znakového jazyka, prstové abecedy, neverbální komunikace)

Edukace a reedukace sluchu pod vedením logopeda

Zajistit péči o sluchadla - v úzké spolupráci s rodinou (kontrola a výměna baterií, pouzdro). Dítě by mělo být zvyklé upozornit dospělého na změnu kvality poslechu. Pokud dítě nereaguje, nezvyšujeme hlas. Většinou jde o to, že dítě slyší, ale nerozumí obsahu slov nebo situaci. Pak je nezbytné vysvětlit, jinak formulovat

Zpětná vazba - kontrola porozumění - vyhýbat se otázce "Rozumíš?". Porozumění zjistíme např. "Ukáž, co máš dělat"

Pro pochopení obsahu sdělení, úkolu, situace je důležitý názor

7.5 U dětí s mentálním postižením

Využívat klasické výchovné metody - metoda požadavků, přesvědčování, procvičování, povzbuzování, kladného vzoru, metody slovní, názorné, činnostně praktické, hodnotící

7.6 U dětí s poruchami pozornosti a vnímání (s poruchami učení a chování)

Aplikace efektivních výchovných strategií - předcházet krizovým situacím, režimová opatření, nápodoba vzorem, vysvětlování, povzbuzování, okamžité a odpovídající postupy
Zajištění klidného místa nacházející se mimo místo konfliktu
Zadávání přiměřených pokynů, dbát na jejich splnění
Dbát na kontrolu porozumění
Nespokojit se s kvantitou na úkor kvality

7.7 U dětí s autismem

Rozvíjení sociální interakce a interpersonálních vztahů s vrstevníky
Strukturované učení - využívání a dodržování struktury, vizualizace, individualizace, motivace
Vytvoření relaxačního koutku - pocit bezpečí, možnost odpočinku

7.8 U dětí s poruchami řeči

K zajištění organizačních podmínek logopedické péče v MŠ se řídíme metodickým doporučením č. j. 14 712/ 2009 – 61.

V průběhu celého školního roku provádíme logopedickou depistáž (vyhledávání dětí s komunikačními obtížemi) s následnými individuálními konzultacemi s rodiči, kteří jsou v případě potřeby informováni o dostupnosti logopedické péče. Vzhledem k tomu, že se logopedickou intervencí zabývají logopedická pracoviště rezortu školství, zdravotnictví a sociálních služeb, dáváme rodičům svobodnou volbu, které pracoviště si vyberou. Naše mateřská škola si klade za cíl pojmout logopedickou intervenci ve všech jejích rovinách a rozšířit ji do oblasti prevence specifických poruch učení (SPU) i prevence odkladů nástupu k povinné školní docházce.

Vypracovala: Bc. Blanka Kapounová, speciální pedagog pro předškolní věk - pověřená zajišťováním komunikace se ŠPZ, s rodiči, pedagogy, metodickému vedení AP